

Wien 27-28.11.1999

Karin havde i august vundet 2 billetter til Austrian Airline's europæiske destinationer, og de gjaldt kun til udgangen af november, så nu skulle vi en weekend til Wien. Altså måtte vi op kl. 05,30 og køre bilen ud til Kastrup, for flyet gik 07,35. Vi nød morgenmaden på 1½ times flyvetur med kun 20 andre passagerer. Vi kørte taxi til centrum og fandt let Pension Residenz i Ebendorferstrasse ved siden af Neues Rathaus. Pensionen havde vi reserveret over E-mail. Den lå i en gammel herskabslejlighed i en opgang, der også husede Nicaraguas Ambassade og Universitetslokaler, hvilket skyldtes, at Universitetet lå lige i nærheden. Vi fik et pænt værelse med bad, og efterlod bagagen og gik ud i byen, hvor vejret var lidt koldere end i København.

Vi havde først lejlighed til at se Neues Rathaus (opført i 1872-1883 og indviet nøjagtig 200 år efter at den sidste tyrkerbelejring blev slået tilbage; bygningen er 152 meter lang og i historiserende nygotisk stil; på toppen af tårnet findes den 3 meter høje rathausmann; bygningen har 7 gårde, som anvendes til sommerkoncerter; i rådhusparken findes mindesmærker for valsekomponister bl. a. Johann Strauss den ældre), Rathauspark og Burgteater (opført 1874-1888 og i trapperummet dekoreret af bl. a. Gustav Klimt; bomberamt i 1945 og færdiggenopbygget i 1956), der lå lige over for. I Rathauspark var der julemarkedboder, for det var første søndag i advent.

Vi gik videre ind i Volksgarten med Theseustemplet (parken anlagt på en del af det gamle fæstningsområde, der blev nedlagt i 1810 efter at Napoleon havde ødelagt bymurene. Templet fra 1823 er bygget til en statue, der nu står på trappen til Kunsthistorisches Museum). Planen var at besøge Nationalbibliotekets Prunksaal, som skulle ligge i nærheden af Hofburg (Hapsburgernes residensslot er opbygget i forskellige tidsaldre og stilarter: ældst er bl. a. Schweizer Tor fra 1547, hvorfra vi kom ind til Burgkapelle og skatkammeret, hvor der opbevares verdslige og gejstlige dyrbarheder som strimler fra Kristi ligklæde og splinter fra hans kors for ikke at tale om Sct. Peters tand. Også Amalienburg, hvor der nu er Udenrigsministerium, er fra middelalderen. Forbundspræsidentens embedsbolig befinder sig i Leopoldinischer Trakt beliggende ved Heldenplatz med Burgtor på den anden siden. Her er der mindehal for nationale helte og den ukendte soldat. Rytterstatuerne på Heldenplatz er Prins Eugen og Ærkehertug Karl. Den spanske Rideskole har også lokaler på Hofburg i Stallburg.).

Vi gik først lidt forkert og kom til indgangen til Efesosamlingen (i den halvrunde Neue Hofburg bygget mellem 1881 og 1914 ligger nu nationalbibliotekets nye læsesale, et museum for våben, et musikhistorisk museum, et etnografisk museum og samlinger udgravet i Efesos), men senere fandt vi Prunksaal (Nationalbibliotekets barokbygning er opført 1723-1735; prunksalen er 77 meter lang og 14 meter bred og strækker sig i højden over 2 etager. I midten er en enorm kuppel med fresker fra 1730, hvorpå Karl d. 6 forherliges. Biblioteket rummer 2,5 million bøger heraf mange af bogtrykkerkunstens skatte. Prins Eugens personlige bibliotek på 16.000 bind indgår i biblioteket).

Efter biblioteksbesøget gik vi ad Augustinerstrasse til Albertinaplatz med Cafe Mozart, hvor vi gik ind for at få frokost. I det samme gik en tjener rundt og spurgte efter en læge, idet en anden tjener havde fået skulderen af led. Jeg anbefalede at sende ham til krankenhaus, og da der ikke var mere at gøre gik vi videre til Cafe Sacher, hvor vi fik kyllingesandwich med gespritzer i vinterhaven mod gaden. Hotel Sacher er et af Wiens berømte hoteller (hotellet stammer fra 1878 og dekorationerne består af træpaneler, marmor og røde tæpper. Chokoladekagen Sachertorte blev skabt af kokkeleven Hans Sacher i 1840, og hans søn grundlagde hotellet. Dennes kone Anna Sacher drev hotellet fra 1892 til 1930 og gjorde det til et mødested for aristokrater; de kunne dyrke deres sidespring med piger fra den nærliggende opera).

Efter frokost fortsatte vi ad Kärtnerstrasse lige ved siden af Staatsoper (operabygningen blev opført 1861-1869, men de 2 arkitekter blev efter færdiggørelsen kritiseret, så den ene begik selvmord og den anden døde kort efter. Der er plads til 2209 tilskuere og 110 musikere fra Wiener Philharmonikerne, som har været husorkester siden 1842. Åbningsforestillingen var Mozarts Don Giovanni. Fronten ud mod Ringstrasse er i 2 etager opbygget med hver 5 buer. På siderne er 2 fontæner som repræsenterer modsatrettede elementer: dans, glæde, letsindighed overfor sorg, kærlighed og hævn. Bygningen blev i 1945 svært skadet af bomber og kun delen ud mod Ringstrasse gik fri. Genopførelsen var færdig i 1956).

Vi gik under gaden til Opernring, passerede Cafe Museum (tilholdssted for studerende; indrettet af Adolf Loos) og kom til Secessionsbygningen, hvor vi så Bethovenfrisen i underetagen (bygningen med det gyldne kålhoved er fra 1898 og opført som udstillingbygning for kunstnere, der havde forladt den konservative kunstforening i protest mod Ringstrasse-arkitekturen. Gruppens vigtigste medlemmer var Gustav Klimt, Egon Schiele, Oscar Moll og Oskar Kokoschka. Gruppens medlemmer vakte ofte skandale med deres vovede billeder. Bethovenfrisen er et centralt værk i den wien'ske art nouveau skole, og tager udgangspunkt i den 9. Symfoni, og man ser i det 3-fløjede maleri bl. a. flere nøgne kvinder heraf nogle æterisk flydende, en gravid og en stor gorilla. 3 stående kvindeskikkelser symboliserer Sindsyge, Sygdom og Død. Frisen var oprindeligt tænkt kun at skulle eksistere til den aktuelle udstilling, men blev købt og bevaret af en samler og senere købt af den østrigske stat i 1973. Bygningen bærer valgsproget: "Til hver Tid sin Kunst og Frihed til Kunsten).

Så fortsatte vi via grønt- og viktualiemarkedet Naschmarkt, som vi nok skulle have brugt lidt mere tid på, til Karlsplatz med Karlskirche, som vi kiggede ind i (pladsen domineres af Karlskirche med den store kuppel og de 2 søjler foran. Da den 7. Pestepidemi hærgede Wien i 1713 lovede Karl 6. at rejse en kirke til pesthelgenen Karl Borromeus' ære, og kirken blev viet til denne helgen i 1737. Søjlernes spiralformede udsmykning viser scener fra Borromeus' liv. Foran kirken findes en Henry Moore skulptur og på pladsen ses også 2 Jugendstil pavilloner af Otto Wagner. På pladsens østside findes Wiens bymuseum og på nordsiden ligger Musikverein fra 1867-69. Herfra sendes den traditionsrige nytårskoncert. Ved siden af ligger Künstlerhaus).

Vandringen gik videre til Schwarzenberg platz med Den franske Ambassade og monumentet for den røde hær, som befriede Wien i 1945 (midt på pladsen står rytterstatuen af fyrst Schwarzenberg, der førte de østrigske og allierede hær mod Napoleon i slaget ved Leipzig i 1813. Hochstrahlbrunnen er et stort belyst springvand fra 1873 opført for at celebrere at frisk vand blev ledt til Wien fra bjergene).

Vi fortsatte ad Prins Eugens strasse med flere ambassader til Obere Belvedere (Belvedere var sommerresidens for Prins Eugen af Savoyen (1663-1736). Han var en stor feltherre, der vandt flere slag over franskmændene og tyrkerne. Han var også en fremstående kunstsamler og stod som bygmester for vigtige barokpalæer. Unteres Belvedere var hans daglige sommerresidens, og her er nu barokkunst. Oberes Belvedere var repræsentationslokaler og indeholder nu nyere østrigsk kunst. Mellem bygningerne er et parkanlæg i barokstil). Vi så de flotte rum på første sal. Der var billeder af Gustav Klimt bl.a. Kysset og Judith, af Schiele og Kokoschka. Vi var i museets café og få Mozart melange (kaffe med flødeskum, mælk og Amaretto) og Sacherkage.

Fra Belvedere gik vi til Südbahnhof, vekslede penge og købte et 24 timers sporvognskort, så vi kunne køre sporvogn til Radetzkyplatz. Der så vi en filmindspilning ved en bank, sikkert noget med bankrøveri for der stod et par politibiler. Vi gik ad Lövensstrasse til Hundertwasserhaus, som er et almenyttigt byggeri fra 1985. Videre til Kunsthaus Wien, som også er designet af Friedensreich Hundertwasser med vekslende kulører, økologiske materialer, ujævne gulve og linier og et stærkt individualistisk præg. Derfra gik vi langs Donaukanal og kørte med sporvogn tilbage til Landstrasse. Vi gik så forbi Museum für Angewandte Kunst med samlinger af møbler, kunsthåndværk etc. og gennem Stadtpark med statuer af Schubert og valsekongen Johan Strauss. Der var en del unge mænd, som virkede narkointeresserede. Vi kom gennem en Jugendstil pavillon ud på Schuberttring, og hoppede på en sporvogn tilbage ad Ringstrasse .

Vi nåede kun 2 minutters hvil på hotelværelset, for vi skulle finde et sted at spise aftensmad før operaen startede kl 19,30. Vi gik gennem rådhusparken med julemarkedet, men der var proppet med mennesker. Parken og Rådhuset var flot oplyst, der var masser af kulørte lamper i træerne og Rådhusets vinduer var lavet til julekalender. Vi forsøgte at få aftensmad i Café Landtman, men der var for mange mennesker. I stedet tog vi sporvogn tilbage til operaen, og fandt Restaurant Fürich i Fürichstrasse, hvor vi fik wienersnitzel og gespritzer ledsaget af zigeunermusik på cymbal.

Vi kom i Operaen og fandt vore pladser på galleriet på 5. Sal. Der var fuldt hus og fint klædte mennesker. La Boheme's 4 akter var flot sat op, og vi både hørte og så udmærket. Orkestret var godt og i programmet kunne vi læse at medlemmer fra Wienersängerknaben deltog i gadescenen i 2. Akt. Efter teateret tog vi sporvogn hjem i seng

Søndag morgen var vi oppe kl. 7 og indtog vor morgenmad alene i den lille spisesalon. Nu var der roligt på gaderne og vi gik til Hofburgkapelle (**Burgkapelle er bygget i 1447-1449 under kejser Frederik 3. Det blev indvendigt ændret til barok i det 17. Århundrede og igen i det 19. Århundrede regotiseret. Det er Wiens fornemste bryllupskirke**).

Vi havde bestilt billetter til den katolske messe og kom til at sidde på 1. række. Foran os var ”de optrædende”: 2 præster med kulørt dragt, den ene med lilla hat, 3-4 hjælpere, der svingede med røgelsesbeholder, holdt briller, knælede, holdt bibelen, osv. Der var også et kor på 12 mænd i sorte kjoler med en hvid blondeforsynet halvkjole over. De sang, bad, knælede, stænkede vand, samlede penge ind, gav nadver, og det hele foregik som et nøje indstuderet teaterstykke.

Wienersängerknaben, som er grundlagt 1498 og nu består af 4 kor, stod usynlige på den 3.de og øverste etage og sang et par numre. Der var nok omkring 500 mennesker tilstede, og med en skønsmæssig gennemsnitspris på 100 kr., tjener de 50.000 kr. hver søndag på denne messe.

Efter messen var det blevet klar blå himmel, og vi fandt en sporvogn til Sigmund Freuds hus. Vi så film om Freuds liv, og så rummene, hvoraf kun venteværelset mindede lidt om det originale. Freud (1856-1939) var læge, forsker og grundlægger af psykoanalysen. Hans datter Anna blev et kendt navn i børnepsykiatrisk sammenhæng. Familien måtte flygte til London, da nazisterne indtog Wien i 1938. Vi tog så tilbage til Café Landtman, der var Sigmund og Anna Freuds yndlingscafé. Vi fik gullaschsuppe og gespritzer til frokost.

Eftermiddagen var afsat til byvandring i den gamle bydel. Vi kom først forbi Schottenkirche – en klosterkirke grundlagt af irske benediktinermunke i 1177 - med julemarked på pladsen foran. Vi sendte vore postkort fra postvæsenets bus. Vi kom forbi museet for moderne kunst med særudstillingen om århundredets kvinder.

Pludselig så vi Stephansdom (kirkens historie går tilbage til første halvdel af det 12. Århundrede, og det ældste nuværende er Riesentor fra 1230. Tårnet er 137 meter højt. Prins Eugens gravkapel ligger til venstre for hovedindgangen. Kirken blev bombet i 1945 og tagkonstruktion faldt ned. Genopbygningen var til ende i 1962. Kirkeklokken ”Pummerin” er fremstillet af metal fra kanoner erobret fra tyrkerne i 1683. Den faldt ned i 1945 men blev igen fremstillet af metallet.). Vi var inde i kirken, så bl. a. Pilgrams prædikestol og Karin tændte et lys for Mother Theresia. På Stefansplats besøgte vi Haashaus, et nyt arkitektonisk shoppingcenter og så stock im eisen, et træ fra middelalderen, hvor håndværkere, som forlod Wien, slog et søm i som symbol på at de kunne vende tilbage. Denne kuriositet blev af en portner gravet ned i en kælder under krigen, og undgik således ødelæggelse i bomberegnen.

Vi fandt Figaros haus i Domstrasse (**Mozart (1756-1791) boede 18 steder i Wien og i lejligheden i Domstrasse i 3 år. Her skrev han bl. a. Figaros Bryllup og havde Bethoven som elev. Hans kone Constanze giftede sig efter hans død med den danske ambassaderåd i Bratislava Georg Nicolaus Nissen. De boede senere 10 år i Lavendelstræde, hvorefter de flyttede til Salzburg, hvor Nissen skrev den første fortegnelse over Mozarts værker. Museet var meget moderne med forskellige billeder, partiturer og eksempler på Mozarts musik).**

I gadebilledet i Wien var der mange smukke gamle hestevogne. Vi gik ad Singerstrasse til Kärtnerstrasse med de eksklusive shopping-muligheder. Vi fandt American bar – tegnet af Adolf Loos - og fik varmen ved en Mozart melange og en Strausskage i Café Europa. Så passerede vi Hohermarkt, en af Wiens ældste pladser, hvor henrettelser foregik. Nu prydes pladsen af Bryllupsfontænen fra 1730. Et forsikringshus har også fået opsat Ankeruret fra 1914. Videre gik vi ad Marc Aurelstrasse (han døde i Wien) til jødekvarteret og forlystelseskvarteret Bermudatrekanten. Vi havde dog svært ved at finde nogle jødiske særpræg (**der har været et jødisk samfund i Wien siden det 12. Århundrede. I 1421 blev jøderne næsten helt udryddet pga. religiøs forfølgelse. I 1781 kom ediktet om religionsfrihed. I 1938 havde byen 170.000 jøder. Mange flygtede og af de tilbageblevne blev 65.000 myrdet. I 1988 var der 7000 jøder i Wien).**

Vor tur gik videre ad gaden Tiefer Graben, hvor Bethoven ifølge en udsmykning på en facade havde boet. Vi kom forbi den klassiske Café Central, som vi kun kiggede ind i. Her holdt Leo Trotski til. Så gik vi gennem Graben med Pestsäule fra 1681 og den største adventskrans, vi har set. Vi fik også set Looshaus (huset uden øjenbryn) og de romerske udgravninger på Michaelerplatz. Nu var det nødvendigt med et toiletbesøg i Hofburg, og vi bemærkede den flotte kuppel i porten ved Michaeler Trakt med indgang til de kejserlige gemakker, sølvkammeret og slotscafeen.

Så besluttede vi os til at forsøge at gå til Allgemeine Krankenhaus (**bygningens ældste dele stammer fra 1695. Her har berømte læger som Semmelweis, Billroth, Lorenz, Freud m. fl. praktiseret**). Vi passerede på vejen Sigmund Freud park og Votivkirche (kirken er bygget i taknemlighed af Frans Josef 1. på det sted, hvor han i 1953 overlevede et attentatforsøg. Den var færdig i 1879 og er i nygotisk stil og smukt belyst om aftenen. I dåbskapellet ligger den øverstbefalende under tyrkernes første belejring i 1529, grev Niklas von Salm, begravet). Det viste sig at Allgemeine Krankenhaus var moderniseret og lavet til lokaler for Universitetets humanistiske fakultet. Nu var klokken efterhånden blevet 17, og det var tid at hente bagagen på Residenz. Vi fandt en taxi til lufthavnen, og nu skulle vi flyve euroclass, så vi kunne slappe af i Eurolounge. Jeg havde fået den sædvanlige snue pga. kulden. Flyet var fuldt; vi fik god mad og var hjemme i Lyngby lidt over 22.

Vi kørte flere gange af Ring – en flot paradegade præget af bygninger i historiserende stil fra det 19. Århundrede. Den danske arkitekt Theophilus Hansen er ansvarlig for mange af disse flotte bygninger. Bygningerne langs Ring er Børsen, Universitetet, Rådhuset, Burgteatret, Parlamentet, Naturhistorisk- og Kunsthistorisk Museum, Hofburg, Oper, og parkerne Stadtpark, Rathauspark Volkspark og Burggarten.

Vi nåede meget, men blandt de ting vi ikke nåede kan nævnes Schönbrunn, de 2-3 medicinske museersom ikke er åbne i weekenden, bedemandsmuseet, Karl Marx hof, Grinzing, sejltur på Donau, koncert i Musikverein, flere museumsbesøg og sikkert meget mere. Vi ville også gerne have fordybet os mere i Wiens historie, arkitektoniske tidsperioder, kunstgenrer fra Biedermeier til Jugend, de berømte komponister med tilknytning til Wien, men 2 dage rakte ikke til mere.